تاریخ پنجم شهر ربیع الاول ۱۳۲۹

وزارت معارف واوقاف وفواید عامه

اداره معارف

نمره ۲۶۸۹۰۶۳۰

رساله تعلیمات مدنیه که نگارش آقای آقا سید ضیاء الدین طباطبائی است چون مطابق با پروگرام جدید وزارت معارف تألیف گردیده وبرای متعلمین دورهٔ ابتدائی بسیار مفید ولازم است وزارت معارف تصویب وتاکید مینماید که رسالهٔ مذکوره درمدارس ومکاتب ابتدائی درسال پنجم وششم تدریس شود وحق طبع آنهم مخصوص خود مؤلف است

(وزارت معارف واوقاف وفواید عامه)

بسم الله الرحمن الرحیم

۱

کلیات

س - تعلیمات مدنیه ازچه بحث می نماید ؟ .

ج - تعلیمات مدنیه مناسبات اهالی را بادولت و اصول تشکیلات ووضع اساسی مملکت ایرانرا بما یاد میدهد .

س — اصول تشکیلات مملکت ما (ایران) چیست؟ .

ج — اصول تشکیلات مملکت ما حکومت ملی ویا دولت مشروطه است .

س - حکومت ملی ویادولت مشروطه چیست؟ .

ج - حکومت ملی ویادولت مشروطه موافق قوانینی که ازطرف قوای مقننه (مجلس ملی - سنا)

وضع شده و به تصدیق پادشاه عصر رسیده اداره میگردد .

س - اصول تشکیلات دولت ایران ازچه زمانی حکومت ملی شده، موافق قوانین مشروطیت اداره میشود؟.

ج - اعلان مشروطیت دولت ایران در سنه هزار وسیصد وبیست و چهار هجری قمری به همت جمعی ازملت پرستان از طرف پادشاه محبوب عادل مظفرالدین شاه مرحوم منتشر گردید .

ولی یکسال ونیم بیشتر طول نکشید که به حیل و تدابیر درباریان وخیانت بعضی از وکلای مجلس ملی آن دوره بهارستان که محل مجلس شورای ملی بود به توپ استبداد محمد علی میرزا پادشاه معزول منهدم گردید وتقریباً مدت سیزده ماه مملکت ما ایران به وضع استبداد خیلی سختی اداره میشد . ولی از همت ومقاومت آزادی طلبان حقیقی یعنی مجاهدین آذربایجان - گیلان - اصفهان - طهران وغیره مدت مذکوررا باقوای استبدادی ایستادگی کرده وبرای تحصیل مشروطه وعزل محمد علی میرزا بطهران حمله

آورده درروز چهارشنبه بیست وچهارم شهرجمادی
الثانی هزاروسیصد و بیست وهفت شهرطهران را فتح
نموده وپس از چند روز محمد علی میرزا را از تخت
سلطنت ایران عزل نموده - اعلان حکومت مشروطه
را بنام ملت ایران منتشر ساختند .

ازآن زمان ملت به حق آزادی خود رسیده
اصول تشکیلات دولت ایران مشروطه شد .

س — اساس حکومت ملی ویا دولت مشروطه
چیست ؟

ج — اساس حکومت ملی ودولت مشروطه
بقرار ذیل است

حاکمیت ملت

مساوات تمام افراد اهالی مملکت درپیشگاه قانون

آزادی شخصی

حریت وجدانی

س — قانون اساسی عبارت ازچیست ؟

ج — قانونی است که ترتیب ونظام قوای عمومی
را معین میکنند .

س — قوای عمومی چیست ؟ .

ج — قوای عمومی عبارت است ازقوه مقننه
(مجلس شورای ملی - مجلس سنا) قوهٔ اجرائیه
(هیئت وزراء) قوهٔ قضائیهٔ (عدلیه) .

س — قوهٔ مقننه ازچه تشکیل می یابد ؟

ج — قوهٔ مقننه ازمجلس شورای ملی ومجلس
سنا تشکیل مییابد ودرعمارت بهارستان طهران منعقد
میگردد .

س — وظیفه مجلس شورای ملی وسنا چیست ؟ .

ج -- وظیفه مجلس شورای ملی و سنا نظر به
مقتضیات وقت وضع قوانین - تفتیش و نظارت در
اجرائیات هیئت وزرا است ، ولی تنظیم و تصدیق
بودجه مملکتی از وظایف خصوصی مجلس شورای
ملی است ،

س — قوهٔ اجرائیه عبارت ازکیان است ؟ ،

ج — قوهٔ اجرائیه عبارت ازرئیس الوزراء
وهیئت وزرااست . واین هیئت را حکومت ویا دولت
نیز میگویند ،

س — وظیفه حکومت ویاقوهٔ اجرائیه چیست؟،

ج — وظیفه حکومت ویا قوهٔ اجرائیه اجرای قوانین - محافظه امنیت وانتظام مملکت - مدافعه از دشمنان ملت و وطن - وبالاخره اتخاذ وسائل مختلفه که محتاج الیه منافع عمومی است ،

س — قوهٔ قضائیه عبارت از چیست ؟ ،

ج — قوهٔ قضائیه عبارت از قوه ایست که مکلف است به‌اجرای عدالت واحقاق حق ،.

س — وظیفه قوهٔ قضائیه چیست ؟ ،

ج — وظیفه قوهٔ قضائیه عبارت از فصل و قطع کل دعاوی است که راجع به حقوق شخصی وحقوق عمومی است ،.

تمرین

سئوالات .... تعلیمات مدنی از چه بحث می نماید ؟ . اصول تشکیلات مملکت ما (ایران) چیست ؟ ، حکومت ملی ویا دولت مشروطه چیست ؟ ، اصول تشکیلات دولت ایران ازچه زمانی حکومت ملی شده و موافق قوانین مشروطیت اداره نمود ؟ ، اساس حکومت ملی ویا دولت مشروطه

چیست ؟ ، قانون اساسی عبارت ازچیست ؟ ، قوای عمومی چیست ؟ ،

قوهٔ مقننه ازچه تشکیل می‌یابد ؟ ، وظیفه مجلس شورای ملی وسنا چیست ؟ ، قوهٔ اجرائیه عبارت از کیان است ؟ ، وظیفه حکومت ویاقوهٔ اجرائیه چیست ؟ ، قوهٔ قضائیه عبارت ازچیست ؟ . وظیفه قوهٔ قضائیه چیست ؟ ،

۲

قوهٔ مقننه

س ـــ وکلای ملت بچه ترتیب انتخاب میشوند؟

ج ـــ وکلای ملت موافق نظامنامه انتخابات برای مدت دوسال ازطرف ملت انتخاب میشوند.

س ـــ عدهٔ وکلای مجلس شورای ملی چیست؟.

ج ـــ بموجب اصل چهارم قانون اساسی عدهٔ وکلای مجلس شورای ملی ازصد و شصت و دو نفر تا دویست نفر می تواند بشود. ولی درقوانین انتخاباتی که دردو دورهٔ انتخابیه نوشته شده عدهٔ وکلاء باختلاف کم وبیش بوده.

س ـــ وظیفه مجلس شورای ملی چیست؟.

ج ـــ وظیفه مجلس شورای ملی تسویه و تنظیم مالیه وتصدیق بودجه مملکتی - تغییر دروضع مالیاتها - وبمعیت مجلس سنا وضع قوانین ورسیدگی بهامورات دولتی وتصویب امتیازها وغیره است.

س ـــ مجلس سنا بچه ترتیب تشکیل می یابد؟.

ج ـــ اعضاء مجلس سنا موافق نظامنامه انتخابات مخصوصی که باید به تصویب مجلس شورای ملی برسد نصف از طرف پادشاه و نصف از طرف ملت انتخاب میشوند.

س ـــ عدهٔ وکلای مجلس سنا چیست؟.

ج ـــ بموجب اصل ۴۳ و ۴۵ قانون اساسی عدهٔ اعضای مجلس سنا عبارت ازشصت نفراست. که سی نفر آن از طرف اعلیحضرت پادشاه استقرار می یابند پانزده نفر از اهالی طهران پانزده نفر از اهالی و لایات وسی نفر ازطرف ملت پانزده نفر به انتخاب اهالی طهران پانزده نفر به انتخاب اهالی ولایات.

س ـــ وظیفه مجلس سنا چیست؟.

ج ـــ وظیفه مجلس سنا وضع قانون بمعیت مجلس شورای ملی ودقت نظر درقرار دادها واعمال مجلس شورای ملی ونظارت در امور هیئت وزراء است.

تمرین

سئوالات . . . :

وکلای ملت بچه ترتیب انتخاب میشوند ؟ ، عدهٔ وکلای مجلس شورای ملی چیست؟، وظیفه مجلس شورای ملی چیست مجلس سنا بچه ترتیب تشکیل می‌یابد ؟ ، عدهٔ وکلای مجلس سنا چیست ؟ ، وظیفه مجلس سنا چیست ؟ ،

٣

قوهٔ اجرائیه

س ــ قوهٔ اجرائیه عبارت چیست ؟

ج ــ هیئتی که مرکب از رئیس الوزراء و هیئت وزرا است« قوهٔ اجرائیه » و یا« هیئت وزراء » و «حکومت - دولت » نامیده میشود ،.

س - قوهٔ اجرائیه بچه ترتیب تشکیل می یابد ؟ ،

ج ــ شخص پادشاه رئیس الوزراء را انتخاب نموده ورئیس الوزراء هیئت وزراء را با رأی و تصویب پادشاه انتخاب می نماید . وبموجب فرمان پادشاه عزل ونصب میشوند ،.

س ــ وظیفه هیئت وزراء چیست ؟،

ج ــ هیئت وزراء قوانینی را که قوهٔ مقننه (مجلس ملی -- سنا) وضع نموده وبصحه پادشاه رسیده بموقع اجرای می گذارند . ودر هر امری از امور مملکتی در تحت نظارت وتفتیش مجلس شورای ملی وسنا خواهندبود . وبعلاوه درتمام کارها وعملیات خودمسئول

مجلسین هستند ۰ ۰

س ـ عدهٔ وزرای مملکت ما چیست ؟ ۰

ج ـ عجالتاً عدهٔ وزرائی که برای وزارت خانها معین
شده و معمول است بقرار ذیل است :

وزیر داخله ۰

۰۰ جنگ ۰

۰۰ خارجه ۰

۰۰ مالیه ۰

۰۰ عدلیه ۰

۰۰ علوم واوقاف وفواید عامه ۰

۰۰ پست وتلگراف وتجارت ۰

س — وظیفه وزیر داخله چیست ؟ ۰

ج — وظیفه وزیر داخله حفظ آسایش و امنیت
عمومی را در مملکت — نظارت به اجرای قوانین
وادارات داخلی وبعلاوه مرجع نصب وعزل حکام است ۰

س — وظیفه وزیر جنگ چیست ۰۰

ج — وظیفه وزیر جنگ رسیده کی بامور سربازی
انتظام قشون — تهیه سرباز وقوهٔ برای مدافعه وطن

ساختن استحکامات در سر حدات — وتشکیل اردوهای
دولتی است در نقاط مختلفه مملکت ۰ ۰

س — وظیفه وزیر امور خارجه چیست ؟ ۰

ج — وظیفه وزیر امور خارجه انجام امور
سیاسی و تجارتی را در ممالک خارجه بتوسط سفراء
و قونسولات خود و تهیه مناسبات دوستانه است با
دول اجنبی ۰ ۰

س — وظیفه وزیر مالیه چیست ؟ ۰

ج — وظیفه وزیر مالیه اداره نمودن و اردات
و مصارف دولت را موافق بودجه و وصول تمام
مالیاتهای مملکتی است ۰ ۰

س — وظیفه وزیر عدلیه چیست ؟ ۰

ج — وظیفه وزیر عدلیه نظارت به تمام امور
عدلیه و اداره نمودن دوائر عدلیه و محافظه حقوق
افراد وعموم است ۰

س — وظیفه وزیر علوم واوقاف وفواید عامه
چیست ؟

ج — وظیفه وزیر علوم و اوقاف وفواید عامه

اهتمام در ترقی معارف عمومی مملکت و ایجاد مکاتب
ومدارس در نقاط لازمه ودقت نظر در ترتیب مدارس
انتظام امور اوقاف - تعمیر مساجد و مدارس -
ورسیده گی به عایدی اوقاف و مصارف آن - ساختن
راه های شوسه - کشیدن خط آهن - استخراج
معادن - ایجاد کارخانجات - و بالاخره تهیه لوازم
ترقی وتعالی مملکت است ..

س — وظیفه وزیر پست وتلگراف وتجارت چیست ؟.

ج — وظیفه وزیر پست وتلگراف وتجارت اداره نمودن
امور پسته وتلگراف وتهیه لوازم ترقی تجارت است ..

س — روابط وزراء با مجلسین ملی و سنا
چیست ؟

ج — وزراء در تمام امور خود و معاونین و
شعب وزارتخانهای خود مسئول مجلسین بوده ومجبور
ز دادن جواب سؤالات اعضاء مجلسین هستند .

و چنانچه اکثریت مجلس شورای ملی ویا مجلس
سنا به یکی ازوزراء ویا به تمام وزراء رأی عدم اعتماد
را اظهار دارند آن وزیر ویا هیئت وزراء مجبور به

استعفا خواهند بود .
واین را « مسؤلیت وزراء » میگویند ..

تمرین

سؤالات ... قوهٔ اجرائیه عبارت از چیست ؟ قوهٔ
اجرائیه بچه ترتیب تشکیل می یابد ؟ وظیفه هیئت وزرا
چیست ؟ عدهٔ وزرای مملکت ما چیست ؟ وظیفه وزیر داخله
چیست؟ وظیفه وزیر جنگ چیست؟ وظیفه وزیر امور خارجه چیست؟
وظیفه وزیر مالیه چیست؟ وظیفه وزیر عدلیه چیست ؟
وظیفه وزیر علوم و اوقاف و فواید عامه چیست ؟ وظیفه
وزیر پست و تلگراف وتجارت چیست؟ روابط وزرا با مجلسین
ملی وسنا چیست؟

— ٤ —

قوهٔ قضائیه یا عدلیه

س — قوهٔ قضائیه یا عدلیه عبارت ازچیست ؟

ج — قوه ایست که مکلف به اجرای عدالت و تفکیك ظالم از مظلوم است و ان عبارت از محاکم وحکام یا قضات محاکم است ..

س — وظیفه قوهٔ عدلیه چیست ؟

ج — وظیفه قوهٔ عدلیه عبارت از فصل وقطع کل دعاوی و مرافعه جاتی است که راجع به حقوق شخصی و حقوق عمومی است .

س — محکمه چیست ؟

ج — محکمه محل اجتماع اشخاصی است که موافق قانون از طرف دولت انتخاب شده و تعیین با حق و بی حق و فصل و حکم دعاوی را مینمایند ..

این هیئت را هیئت قاضیه یا حاکمه میکویند ..

س — در مملکت ما (ایران) چند قسم محاکم هست ؟

ج — اساساً در مملکت ما دو قسم محاکم است یکی محاکم شرعیه و دیکری محاکم عرفیه ..

س — وظیفهٔ محاکم شرعیه چیست ؟ .

ج — وظیفهٔ محاکم شرعیه رسیده کی به دعاوی و مرافعه جاتی است که از شاهد وقسم صاحب حق معلوم شود و رسیده کی به امور عقد ، نکاح، طلاق میراث و ازاین قبیل مسائل شرعی ..

س — وظیفه محاکم عرفیه چیست ؟ .

ج — وظیفهٔ محاکم عرفیه رسیده کی به دعاوی جزائی - حقوقی تجارتی است که از روی اسناد و دلائل عرفیه صاحب حق معین شود ..

س — محاکم عرفیه چند قسم است ؟ .

ج — محاکم عرفیه سه قسم است : محاکم جزاء ، محاکم حقوق ، محاکم تجارت ..

س — وظیفه محاکم جزاء رسیده کی بچه قسم دعاوی است ؟ .

ج — وظیفه محاکم جزاء رسیده کی به دعاوی زد و خورد - هتك شرف - منازعه - تقصیرات

سیاسی و باین قبیل مسائل است . .

س — : محاکم حقوق بچه قسم دعاوی رسیده‌گی می کنند ؟ .

ج — محاکم حقوق به دعاوی داد و ستد ـ قرض ـ طلب خرید فروش و این قبیل چیزها رسیده‌گی می کنند . .

س — محاکم تجارت به کدام دعاوی رسیده‌گی می نماید ؟ .

ج — محاکم تجارت به مناقشات و اموراتی که از تجارت برخواسته شده رسیده‌گی می نماید .

س — محاکم عرفیه به چند طبقه منقسم شده‌اند ؟

ج — محاکم عرفیه به سه طبقه منقسم شده اند : بدایت ، استیناف ، تمیز .

س — وظیفه محاکم بدایتی چیست ؟.

ج — به مرافعه جات ودعاوی ابتداء درمحکمه بدایت رسیده‌گی میشود . .

س — وظیفه محاکم استیناف چیست ؟ .

ج — یک مرافعه و ادعائی که در محکمه بدایت رسیده‌گی شده و حکمش صادر گردیده در صورتیکه یکی از طرفین راضی به حکم محکمه بدایت نباشند مرافعه خودرا تجدید نموده در محکمه استیناف مجدداً رسیده‌گی میشود . .

س — وظیفه محکمه عالی تمیز چیست ؟ .

ج — در صورتیکه یکی از متداعیین به حکم محکمه استیناف خوشنود نباشند می توانند مرافعه خود را به محکمه عالی تمیز رجوع کنند حکم محکمه عالی تمیز قطعی وقابل تغییر نخواهد بود .

س — این محاکم در چه نقاط مملکت هستند ؟ .

ج — محاکم بدایت در قصبها ـ بلوك وتمام شهر های کوچك وبزرك ایران است .

محاکم استیناف فقط در پای تخت ومراکز ایالات مثل (طهران) (تبریز) (کرمان) (شیراز) (خراسان ـ مشهد) می باشد . .

ولی محکمه عالی تمیز فقط در شهر طهران است . .

س — محاکم : بدایت ، استیناف ، تمیز ،

بچه قسمت شده اند ؟ ،

ج — به دو قسم منقسم شده اند : جزاء حقوق
در محاکم جزائی به دعاوی حقوقی ودر محاکم حقوقی
به دعاوی جزائی رسیدکی نمی شود ،،

س — آیا در قسمت محاکم جزائی محکمه
دیکری هست ؟ ،

ج — بلی در قسمت محاکم جزائی یك محکمه دیکری هست
موسوم به محکمه جنایت که به امور جنائی
رسیده کی مینماید ،.

س — این محاکم به کدام یك از وزارات خانها
مربوط است ؟ ،

ج این محاکم عموماً مربوط بوزارت عدلیه است ،،

تمرین

سئوالات . . . قوهٔ قضائیه یا عدلیه عبارت ازچیست ؟ ،
وظیفه قوهٔ عدلیه چیست ؟ ، محکمه چیست ؟ ، درمملکت ما
(ایران) چندقسم محاکم هست ؟، وظیفه محاکم شرعیه چیست؟، وظیفه
محاکم عرفیه چیست؟ محاکم عرفیه چند قسم است؟، وظیفه محاکم جزاء
رسیده‌کی بچه قسم دعاوی است ؟ محاکم حقوق بچه قسم دعاوی

رسیده کی می کند ؟ ، محاکم تجارت به کدام دعاوی رسیده‌کی
می نماید ؟ ؟ محاکم عرفیه به چند طبقه منقسم شده اند ؟ ،
وظیفه محاکم بدایتی چیست ؟ ، وظیفه محاکم استیناف چیست ؟ ،
وظیفه محکمه عالی تمیز چیست ؟ ، این محاکم در چه نقاط
مملکت هستند ؟ ، محاکم : بدایت ، استیناف ، تمیز — بچه قسمت
شده اند ؟ ، آیا در قسمت محاکم جزائی محکمه دیکری
هست ؟ این محاکم به کدام یك ازوزارت خانها مربوط است ؟ ،،

— ۵ —

قانون

س -- قانون چیست ؟ ،

ج -- قانون عبارت از مواد و اصولی است که مجلس شورای ملی و سنا برای نفع و اسایش عموم وضع نموده و بامضای پادشاه میرسانند ..

س -- مهم ترین قوانین مملکتی ما کدام است ، .

ج -- مهم ترین قوانین مملکتی ما این است ، . .

: قانون اساسی ذی‌قعده ۱۳۲۴ - متمم قانون اساسی شعبان ۱۳۲۵ ، قانون برگشت تیول

س -- برای وضع قانون چه لازم است ؟ ،

ج -- برای وضع یک قانون اولا اتفاق وتصدیق اکثریت وکلای مجلس شورای ملی و سنا لازم است و پس از ان به توسط شخص اول دولت ان قانون تقدیم مقام پادشاهی گشته پس از نظریات امضاء فرموده و به توسط روزنامه های رسمی دولتی اعلان میگردد .

از تاریخ اعلان ان رسما اجری شده و اهالی مجبور از اطاعت ان قانون خواهند بود ، ،

س - پیشنهاد وضع قانون وظیفه کیست ؟ ،

ج - برای وضع یک قانونی لایحه ازطرف وزرا یا از طرف اعضای مجلسین ملی و سنا موافق ترتیب مخصوص پیش نهاد میشود ، .

تمرین

سؤالات . . . قانون چیست ؟ ، مهم ترین قوانین مملکتی ما کدام است ؟ ، برای وضع قانو ن چه لازم است ؟ ، پیش نهاد وضع قانون وظیفه کیست ، ؟ .

«٦»

ماليات

س — مالبات عباوت ازچيست ؟

ج — مالبات عبارت ازيك مقدار پولی است كه برای صرف منافع عمومی حصه به هريك از افراد ملت موافق نظامات معين تعلق ميكيرد .

س — مقدارمالبات ازجانب كی معين ميشود ؟

ج — مقدارماليات هرساله از طرف مجلس شورای ملی برای سال آينده تصويب ميشود وبدون تصويب مجلس شورای ملی هيچكونه مالبات وعوارضی وا نمی توان كرفت .

س — چند قسم مالبات هست ؟

ج — اساساً مالبات بردو قسم است

: مالبات مستقيم ، ماليات غيرمستقيم

س — مالياتهائی كه بطورمستقيم كرفته ميشود كدام است ؟

ج — ماليات هائيكه بطورمستقيم كرفته ميشود بقرارذيل است . . .

: مالبات املاك واراضی .

: ماليات احشام واغنام .

: ماليات جنسی .

اخذ وايصال ماليات های مستقيم به توسط پيش كاران وامين ماليه هائی است كه از طرف وزارت ماليه درايالات وولايات وبلوك وغيره هستند .

س — ماليات غيرمستقيم كدام است ؟ .

ج — اساس ماليات های غيرمستقيم عبارت از ذيل است

: ماليات تحديد ترياك وباندرل .

: ،، ثبت اسناد

: ،، انحصار

س — مالبات تحديد ترياك وباندول چيست ؟

ج — مالياتی كه ازترياك ومسكرات وغيره كرفته ميشود .

س — مالياتی ثبت اسناد كدام است ؟

ج — ماليات ثبت اسناد عبارت از مالياتی است كه درحين خريد وفروش املاك وردوبدل كردن

اسناد استقراضی وقباله جات را به تمر ومهر مخصوص
اداره ثبت اسناد رسانده مبلغ معینی موافق قانون کار
سازی می دارند ..

س — مالیات انحصاری عبارت ازچیست ؟.

ج — مالیات انحصاری عبارت از مالیات
چیزهای مخصوصی ازقبیل نمك ، توتون ، تنباکو ،
زرنیخ ، وغیره است که دولت حق فروش آنهارا
منحصر بخود ویا به یك شرکت وکمپانی مخصوصی می
نماید وازفروش آن هرسال مقدار معینی به خزینهٔ
دولت وارد میکردد ..

ولی درمملکت ما هنوز توتون وتنباکو انحصاری
نیست .

س — آیا غیر از اقسام فوق قسم دیگری
مالیات هست ؟.

ج — بلی یك قاعده دیگری برای اخذ مالیات
هست که اورا حق کمرکی می نامند که ازاسباب واشیائیکه
ازممالك اجنبی به داخله مملکت ما می آورند یاازداخله ـ
مملکت ما خارج می کنند موافق قانون مخصوصی که

مسمی به (تعرفهٔ کمرکی) است یك مبلغی را درسرحد
ازصاحب مال میکیرند ..

ویك ترتیب دیگری که عبارت ازقیمت تذکره
مرورباشد اتباع ایران مسافر بخارجه ومقیمین در
انجا مقدارمعینی را به مامورین تذکره می پردازند .

س — درکرفتن مالیات کمرك چه فایده هست ،

ج — کرفتن مالیات کمرکی دارای فوائد بسیاری
است ازیك طرف هر سال مبلغ کلی برای دولت
وارداتی داره وازطرف دیکر : زراعت . صناعت .
تجارت ما را ازرقابت اجنبیان محافظه می نماید ..

س — وظیفه أفراد اهالی مملکت درباب مالیات
چیست ؟.

ج — وظیفهٔ افراد اهالی این است که قبل از
هرچیز دروقت و زمان معینی که دولت معین نموده
مالیات خودراپرداخته واداى مالیات‌را یکی ازوظایف
مهمهٔ خود بشمارند ،

درباب مالیات هیچ کونه حیله وتذویری‌را مرتکب
نشوند ،

استنکاف وتاخیر درادای مالیات را یك نحو دزدی
وخیانتی نسبت به مملکت ومنافع عموم ملت بشمارند ،
وبالاخره خودرا برای ادای مالیات حاضر نمایند ،

تمرین

سئوالات . . . مالیات عبارت ازچیست ؟ ، مقدار مالیات
از جانب کی معین میشود ، ؟ چند قسم مالیات هست ؟ ،
مالیاتهائی که بطور مستقیم گرفته میشود کدام است ؟ ،
مالیات غیرمستقیم کدام است ؟ ، مالیات تحدید تریاك وباندرل
چیست ؟ ، مالیات ثبت اسناد کدام است ؟ ، مالیات انحصاری
عبارت ازچیست ؟ ، آیا غیراز اقسام فوق قسم دیگری مالیات
هست ؟ ، درگرفتن مالیات گمرك چه فائدهٔ هست ؟ .
وظیفه افراد اهالی مملکت درباب مالیات چیست ؟ ،

«۷»

بودجه

س — بودجه دولت عبارت ازچیست ؟ ،

ج — بودجه دولت عبارت از صورت حسابی
است که واردات ومخارج یکساله دولت را بما نشان
میدهد ،

س -- مخارج دولت ما کدام است ؟ ،

ج — مخارج دولت ما بقرار ذیل است ...

: تنزیل استقراضهای دولتی ،

: مخارج سپاه وسرباز ،

: حقوق عمومی اعضاء وزارتخانها ودوائرشان

: مواجب مجانی یا مستمری ،

س — واردات دولت ما ازچه ممری است ؟ ،

ج -- واردات دولت ما بقرار ذیل است . .

: مالیاتهای مستقیم ،

: مالیاتهای غیر مستقیم ،

: مالیات انحصاری ، حق گمرکی و حق تذکره

س --- برای موازنه بودجه چه لازم است ؟ ،

ج --- موازنه عایدی بامصارفات مملکتی لازم است ؟

س --- در صورتیکه واردات دولت کافی برای مصارف نباشد تکلیف چیست ؟ ،

ج --- درصورتیکه واردات دولت بامصارف دولت موازنه حاصل نکنند دولت استقراض می نماید ،

س --- آیادولت تنها برای موازنه بودجه استقراض میکنند ؟ ،

ج --- بلی برای موازنه بودجه یعنی تطابق خرج ودخل دولت استقراض میشود ،

ولی این گونه استقراضها کمتر اتفاق میافتد واغلب دولت برای انجام امور مهمه عمومی استقراض مینماید که برای انجام آن امور واردات دولت کفایت نمی کند ، مثلا برای خرید اسلحه و لوازم قشون یا ساختن استحکامات وقلاع سرحدی برای مدافعه ازدشمنان مملکت ، آوردن کارخانه جات --- تاسیس مکاتب و مدارس کشیدن راه آهن --- و ازاین قبیل امور عام المنفعه

تمرین

سئوالات . . .

بودجه دولت عبارت ازچیست ؟

مخارج دولت ما کدام است ؟ .

واردات دولت ما ازچه ممری است ؟ .

برای موازنه بودجه چه لازم است ؟ ،

در صورتیکه واردات دولت مکفی برای مصارف نباشد تکلیف چیست ؟ ،

آیا دولت تنها برای موازنه بودجه استقراض میکند ؟ ،

-۸-

سپاه - سرباز

س ــ سربازی چیست ؟ ،

ج ــ یك وظیفه مقدسی است که تمام هموطنان برای مدافعه وطن مجبور از ایفای ان هستند

س ــ سپاه چیست

ج ــ مجموع سرباز های مملکت را سپاه می گویند ، .

س ــ قوهٔ دفاعیه از چه ترکیب می یابد ؟ ،

ج ــ قوهٔ دفاعیه : اول از سپاه که مدافعه می کند وطن و ملت را از دشمنان خارجی و دوم از پلیس و ژاندارم که محافظه میکنند امنیت و اسایش عمومی را ترکیب می یابد ، .

س ــ تشکیلات سپاهی ما بچند قسم منقسم شده ؟ ،

ج ــ تشکیلات سپاهی ما به فوج سواره وپیاده و توپچی - سوار چریك منقسم گردیده ،

س ــ ترتیب گرفتن سرباز چیست ؟ ،

ج ــ قانون اساسی تکالیف سربازی را برای تمام افراد اهالی مملکت مساوی نموده - ولی هنوز وزارت جنك ما قانون مخصوصی برای گرفتن سرباز معین -- نکرده و ازروی ترتیب قدیم ازروی بنیچه مستوفیهای لشکر سرباز و سوار گرفته میشود ،

فقط یك قانونی به تصویب مجلس شورای ملی رسیده که از هر سی خانوار ایلیاتی یك سوار بگیرند

س -- اردو چیست ؟

ج -- برای انتظام امور قشونی و احاطه وزارت جنك به تمام مملکت سپاه دولت به اردو های مختلف تقسیم میشود ،

س -- ایا ژاندارم و پلیس جزء وزارت جنك هستند؟ ،

ج -- خیر ژاندارم و پلیس مربوط بوزارت داخله است ،
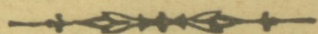
تمرين

سؤالات . . . سربازی چیست ؟ ، قشون چیست ؟ و قوهٔ دفاعیه از چه ترکیب می یابد ؟ ، تشکیلات سپاهی ما بچند قسم منقسم شده ؟ ، ترتیب گرفتن سرباز چیست ؟ ، اردو چیست ؟، ایاژاندارم و پلیس جزء وزارت جنك هستند ؟،

«۹»
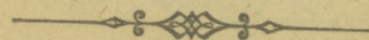
تقسیمات ادارهٔ مملکت ایران

س -- مملکت ما (ایران) از حیث اداره بچه ترتیب تقسیم شده ؟ ،

ج -- مملکت ما ایران برای سهولت امور ادارهٔ به ایالات و ولایات و بلوك منقسم گردیده .

س -- ایالت چیست ؟ .

ج -- ایالت قسمتی از مملکت است که دارای حکومت مرکزی و ولایات حاکم نشین جزء است وفعلا منحصر به چهار ایالت است ، (آذربایجان) (فارس) (کرمان و بلوچستان) (خراسان و سیستان)

س -- ولایت چیست ؟ .

ج -- ولایت قسمتی از مملکت است که دارای یك شهر حاکم نشین و توابع باشد اعم از اینکه حکومت آن تابع پای تخت یا تابع مرکز ایالتی باشد مثل اصفهان - بوشهر اردبیل و غیره

اعمال عموم حکام در تحت نظارت و تفتیش انجمنهای

ایالتی و ولایتی خواهد بود ..

س -- انجمنهای ایالتی و ولایتی عبارت از چیست ؟

ج -- انجمنهای ایالتی و ولایتی عبارت از انجمنهائی است که موافق قانون اعضائش از طرف ملت انتخاب میشوند .

س -- وظیفه انجمنهای ایالتی و ولایتی چیست ؟ .

ج -- وظیفه انجمنهای ایالتی و ولایتی نظارت باعمال حکام - وادارات تصحیح ودقت انظار در بودجه - تسهیل لوازم ترقی تجارت - وزراعت ترویج معارف عمومی وغیره .

س — حکام در امورات مهمه راجع بحوزه خود بکجا مراجعه مینمایند .

ج — حکام ایالات و ولایاتیکه جزء ایالات نیستند مستقیماً بوزارت داخله مراجعه مینمایند ..

ولی حکام ولایاتیکه جزء ایالات هستند به حکمران ایالات خود رجوع میکنند ..

س — بلوك چیست ؟

ج — بلوك قسمتی از ولایت است که بریاست نایب الحکومه اداره میشود .

در حین اقتضا راجع بامور مهمه ان بلوك بحاکم

ولایت اطلاع داده او امر صادره از حاکم را اجری میدارد .

تمرین

سئوالات ... مملکت ما (ایران) از حیث اداره بچه ترتیب تقسیم شده ؟.

ایالت چیست ؟ .

ولایت چیست ؟ .

انجمنهای ایالتی ولایتی عبارت از چیست ؟ .

وظیفه انجمنهای ایالتی و ولایتی چیست ؟ .

حکام درامورات مهمه راجع بحوزه خود به کجا مراجعه می نمایند ؟ .

بلوك چیست ؟ .

١٠

بلدیه

س — بلدیه چیست ؟ .

ج — بلدیه عبارت از دوائری است که برای انجام حوائج اهالی و لوازم شهری مطابق قانون تشکیل میشود . و در تمام شهرهای کوچك و بزرك مملکت ما هست .

س — انجمن بلدیه از کیها تشکیل می یابد ؟

ج — انجمن بلدیه از رئیس و از اعضاء بلدیه تشکیل می یابد ،

س — اعضأ انجمن بلدیه چکونه معین میشوند ؟ .

ج — اعضأ انجمن بلدیه موافق قانون بلدیه از طرف اهالی انتخاب میشوند ؟ .

س — وظیفه انجمن بلدیه چیست ؟ .

ج — وظیفه انجمن بلدیه مراقبت در عدم قحطی آذوقه شهر — ساختن و پاك کردن کوچها و خیابانها ایجاد باغهای عمومی و مجاری آبها — تقسیم آبهای شهری — مراقبت در تنقیه قنوات و پاکیزکی حمامها

روشن کردن شهر را در شبها — تاسیس دار العجزه و مریضخانها - لوازم حفظ الصحه و تاسیس دواخانها تهیهٔ اسباب جلوکیری از حریق - بیمه کردن عمارات شهری - معاونت د و تاسیس کتابخانها و قرائت خانها - و موزه ها و از این قبیل چیزها است که در قانون بلدیه تصریح شده ،

س — آیا اعضاء بلدیه دارای مواجب هستند ؟

ج — خیر فقط رئیس بلدیه دارای مواجب است سایر اعضاء بلدیه افتخاری هستند یعنی بی مواجب

س - اعضاء انجمن بلدیه را کیها انتخاب میکنند ؟

ج - اعضاء انجمن بلدیه را اهالی شهر انتخاب میکنند ولی نه هر کس بلکه انتخاب کننده کان دارای شرایط مخصوصی باید باشند ؟ .

س — شرایط انتخاب کننده کان اعضاء بلدیه چیست ؟ .

ج — انتخاب کننده کان اعضاء بلدیه باید دارای شرایط ذیل باشند . . .

(۱) تبعهٔ ایران باشند .

(۲) سنشان کمتر از بیست ویکسال نباشد ،

(۳) داشتن خانه واملاکی که قیمت آن در شهرهای بزرك هزار وشهرهای متوسط پانصد و شهرهای کوچك سیصد تومان ارزش داشته باشد ،

(٤) ادارات علمیه وشرکتها وکمپانیها در صورت داشتن چنین مستقل واملاکی می توانند شرکت درانتخابات داشته باشند .

س ـــ انتخاب شونده کان برای عضویت بلدیه باید دارای چه شرائطی باشند ؟ ،

ج ـــ انتخاب شونده کان برای عضویت بلدیه باید دارای شرایط انتخاب کننده کان بوده باشد بعلاوه شرائط ذیل .

(۱) سواد فارسی کامل داشته باشند ،

(۲) سنشان کمتر ازبیست وپنج سال نباشد ،

(۳) داخل درخدمات دولتی نباشند ،

س ـــ چگونه اشخاصی از انتخاب اعضاء بلدیه محرومند ؟ ،

ج ـــ اشخاص ذیل از انتخاب اعضاء بلدیه

محرومند ؛

(۱) اشخاصیکه بواسطهٔ جنحه وجنایت مجازات قانونی دیده‌اند .

(۲) اشخاصیکه معروف به ارتکاب قتل وسرقت باشند ،

(۳) ورشکسته به تقصیر ،

(٤) کسانیکه عوارض بلدیه را نه پرداخته و بیش ازنصف مقروضند .

(۵) طایفهٔ نسوان (زنها)

(٦) اشخاص خارج ازرشد ،

وبعلاوه اشخاص ذیل ازشرکت در انتخابات بشرط ممنوعند ،

(۱) حکام ومعاونین آنها درمحل حکومت .

(۲) عمال نظمیهٔ شهری ،

(۳) مامورین نظامی بری وبحری داخل در نظام .

س ـــ ترتیب انتخاب اعضاء بلدیه چیست ؟ .

ج ـــ برای انتخاب اعضاء بلدیه ابتداء انجمن

نظاری از معاریف انتخاب کننده‌کان از محلات شهر در
تحت نظارت حاکم یا نایب الحکومه تشکیل میابد وعده
اعضای انجمن نظار مطابق خواهد بود با عدهٔ محلات
شهر ولی هیچ موقع کمتر از شش نفر نخواهد بود ،

انجمن نظار اعلانی دوهفته قبل از روز انتخاب
برای اطلاع اهالی وگرفتن تعرفه انتشار میدهد ،

کسانیکه حق انتخاب کردن را دارند ورقه تعرفه‌را
گرفته اسامی یك یا چند نفری را که لایق میدانند در
ورقه نوشته ودرروز معین ورقهٔ تعرفه انتخاب خودرا
موافق ترتیب معمول به صندوق انتخابات بلدیه
می اندازند .

انجمن نظار استخراج آراء رانموده وبصوت بلند
اعلام میدارد اکثریت آراء برای هرکس باشد عضو
بلدیه خواهد شد و چنانچه درباره چند نفر آراء
مساوی باشد بقرعه اخاب خواهند شد ، ولی در
شهرهای بزرك برای تسهیل امر انتخاب انجمن نظار
می تواند درهر محله شعبهٔ جداکانه مرکب از شش نفر
تشکیل نماید که بترتیب فوق منتخبین آن محله را معین

کنند ،

س --- اعضاء انجمن بلدیه هرازچند سالی یك
مرتبه عوض می شوند ؟ .

ج --- اعضاء انجمن بلدیه هر ازچهارسال یك
مرتبه بموجب قانون بلدیه عوض میشوند . ولی درهر دو
سالی نصف از اعضاء که مدتشان منقضی شده
عوض میشوند و بجای انها مجدداً انتخاب جدید
شروع میکردد

تمرین

سئوالات . . . بلدیه چیست ؟
انجمن بلدیه از کیها تشکیل میابد ؟ ،
وظیفه انجمن بلدیه چیست ؟ ،
ایا اعضای بلدیه دارای مواجب هستند ؟ ،
اعضا انجمن بلدیه را کیها انتخاب میکنند ؟ ،
شرائط انتخاب کننده‌کان اعضابلدیه چیست ؟ ،
انتخاب شونده کان برای عضویت بلدیه باید دارای چه
شرایطی باشند ؟ ،
چکونه اشخاصی از انتخاب اعضا بلدیه محرومند ؟ ،
ترتیب انتخاب اعضاً بلدیه چیست ؟ ،
اعضاً انجمن بلدیه هر ازچند سالی یکمرتبه عوض میشوند ؟

١١

معارف عمومی

س — مکتب و مدرسه چیست ؟ .

ج — مکتب و مدرسه عبارت از اداراتی است که برای تربیت اخلاقی، علمی . بدنی هم وطنان ما دایر میکردد

س — مکاتب و مدارس برچند نوع است . ؟ ،

ج — مکاتب و مدارس مملکت ما بر چهار نوع است

(۱) مکاتب ابتدائی دهکدهٔ ،

(۲) مکاتب ابتدائی بلدی ،

(۳) مدارس متوسطه ،

(٤) مدارس عالیه ،

س — مکتب ابتدائی دهکدهٔ چیست ؟ ،

ج — در مکتب ابتدائی دهکدهٔ تحصیل خواندن و نوشتن و بعضی مسائل مختصر شرعی و حساب وجغرافیا و مختصری تاریخ میشود - و این کونه مکاتب در تمام دهکده ها و محلات وقصبه‌جات خواهد بود ،

س -- تحصیل مکتب ابتدائی بلدی چیست ؟ .

ج -- تحصیل مکتب ابتدائی بقرار ذیل است خواندن ، نوشتن ، حساب قرائت - شرعیات - فارسی - تاریخ ، جغرافیا ، قواعد فارسی ، سباق تاریخ ایران . هندسه، تعلیمات مدنیه -- علم اشیاء

مدت تحصیل در مکاتب ابتدائی بلدی شش سال است ،

س -- تحصیل در مدارس متوسطه چیست ؟ ،

ج -- پس از اتمام تحصیلات ابتدائی شروع به تحصیلات درمدارس متوسطه میشود بطور اکمل ،

س -- تحصیل در مدارس عالیه چیست ؟ .

ج -- تحصیل درمدارس عالیه عبارت از تحصیلی است که در دار الفنون دولتی که در پای تخت مملکت ما طهران است بعمل می آید ، ودر دار الفنون تحصیلات بچند شعبه مختلف منقسم شده .

: شعبه حقوق ، شعبه طب ، شعبه تاریخ ، شعبه صنعت وفن ، شعبه ادبیات وغیره

س -- مکاتب ومدارس بر چندقسمند ؟ .

ج -- مکاتب ومدارس بر دو قسم است رسمی و

غیر رسمی ، رسمی آن است که از طرف دولت تاسیس شده باشد ، غیر رسمی آن است که بانی و مؤسس مخصوص داشته باشد ،

س -- بچه های مملکت ما از چه سنی باید شروع به تحصیل بکنند ؟ .

ج --تمام بچه های مملکت ما مجبور هستند از سن هفت سالگی شروع به تحصیل کنند ،

ج -- فائده تحصیل چیست ؟ .

ج -- در دنیا چیزی بهتر از تحصیل نیست ، تحصیل کننده همه جا محترم است ،

آدم با فضل هیچ وقت محتاج به کسی نیست بلکه همه محتاج به او هستند ،

ما بچه ها اگر خوب تحصیل بکنیم و از مکاتب ابتدائی تصدیق نامه فارغ التحصیلی داشته باشیم میرویم در مدارس متوسطه تحصیل میکنیم همین طور تا مدارس عالیه و دار الفنون وقتی که دار الفنون را تمام کردیم آن وقت یا دکتر یا مورخ یا ادیب یا دیپلومات یا صنعتگر خواهیم شد ،

تمرین

سئوالات . . . مکتب ومدرسه چیست ؟
مکاتب ومدارس بر چند نوع است ؟ ،
مکتب ابتدائی دهکده چیست ؟
مکتب ابتدائی بلدی چیست ؟
تحصیل در مدارس متوسطه چیست ؟
تحصیل در مدارس عالیه چیست ؟
مکاتب ومدارس بر چند قسمند ؟
بچهای مملکت ما ازچه سنی باید شروع به تحصیل بکنند ؟
فائدهٔ تحصیل چیست ؟ ،

۱۲

وظایف وحقوق تبعه

س — تبعه چیست ؟ .

ج -- تبعه عبارت از کسی است که مطیع قوانین ونظامات جاریه یک دولتی بوده باشد آن کس را تبعه آن دولت میگویند مثل ما ها که تبعه ایران هستیم ؟

س -- بقای امنیت وترقی مملکت باچه میشود ؟

ج -- بقای امنیت وترقی مملکت به ادای وظایف اتباع دولت بعمل می آید ،

س -- وظیفه تبعه چیست ؟

ج -- وظیفه تبعه بقرار ذیل است .

(۱) اطاعت قوانین .

(۲) مطیع و تابع هیچ کس نبودن بجز اوامر دولت مشروطه وملاحظه منافع عمومی را کردن است .

(۳) در وقت معین دادن مالیات

(٤) خدمت سربازی را اولین وظیفه خود دانستن و در وقت جنك مدافعه وطن ومملکت را بر سلامتی شخص ترجیح دادن است

س -- حقوق اتباع یکدولت مشروطه چیست ؟

ج -- حقوق اتباع یکدولت مشروطه را باصول ذیل میتوان خلاصه نمود

: حریت ، عدالت ، مساوات ، اخوت ،

س -- حریت عبارت ازچیست ؟

ج --- حریت (آزادی) عبارت ازاین است که افراد بشر دراعمال وحرکات وافکارشان آزاد باشند ، مقصود از آزادی این نیست که هر کس هر چه بخواهد بکند ، قوانین طبیعی ، اخلاق ، مدنی ،